

พฤติกรรมการอ่านของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา

Reading Behavior of Undergraduate Students of University of Phayao

พรพรรณ จันทรแดง¹

Phornphan Jandaeng¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่าน ความสนใจในการอ่าน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน และทัศนคติต่อการอ่านของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาชั้นปีที่ 1 - 4 ภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2553 จำนวน 9,680 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 5 คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 484 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ one way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กำลังศึกษาในคณะศิลปศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มีระดับคะแนนสะสมเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.00 พักอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัย ในด้านความสนใจการอ่านและพฤติกรรมการอ่านพบว่า นิสิตใช้อินเทอร์เน็ตและสนใจอ่านสิ่งพิมพ์จากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด มีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนวันละประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง อ่านสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วันละ 30 นาที - 1 ชั่วโมง นิสิตนิยมอ่านสิ่งพิมพ์ในบริเวณที่พักอาศัย สนใจสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นสิ่งพิมพ์ประเภทข่าวที่ให้ความสนใจในระดับมาก

การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน พบว่าผู้ปกครองของนิสิตส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ทางบ้านของนิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อหนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสาร ตลอดจนหนังสืออ่านเล่น ในด้านกลุ่มเพื่อน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการอ่านสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ส่วนประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านจากทางบ้านและจากสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตมีทัศนคติต่อการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: พฤติกรรมการอ่าน, นิสิตระดับปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยพะเยา

¹ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ School of Management and Information Science, University of Phayao, Phayao Province 56000

E-mail : Phornphan.ja@up.ac.th

Received: 13 January 2012; Accepted: 25 December 2013

(บทความวิจัยเรื่องนี้ได้นำเสนอในงานการประชุมวิชาการพะเยาวิจัย ครั้งที่ 1 ในวันที่ 12-13 มกราคม 2555 ณ มหาวิทยาลัยพะเยา)

Abstract

This research aims at studying habits of reading, interest in reading, factors of reading and attitudes toward reading of students in the University of Phayao. Questionnaires were used as the main tool to collect data. The population are the 1-4 year students enrolled in Semester 2 / 2553, numbering 9,680 students out of which an amount of 5% was selected, resulting 484 students as the sample. The data were analyzed by using package software. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test, and one way ANOVA.

The results showed that most respondents were 1st year female students in the School of Liberal Arts with grade point average between 2.51 to 3.00 and staying outside the campus. For interest in reading and reading habits, it is found that students mostly spent their free time using the Internet and reading the digital materials. They mostly read for pleasure. The time spent a day for the textbooks is about 1-2 hours and for other publications for 30 minutes - 1 hour. They usually read in off-campus residential areas. Their interest in different types of publications is in the moderate level, whereas interest in news is in a higher level.

For factors of reading, it is found that most parents of students completed primary education, doing agriculture with monthly income of less than 10,000 Baht. Majority of the students' parents have neither bought any newspaper, journal, magazine, book, nor pocket book. For the friend group, it is found that the students ranked their friends who read publications in the moderate level. Promotion for reading from home and educational institutions is in the moderate level. It is also found that students' attitudes toward reading are at the moderate level.

Keywords: Reading Behaviors, Undergraduate Students, University of Phayao

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้จัดให้มีการศึกษาภาคบังคับมาช้านานแล้ว ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการอ่านออก เขียนได้ เพราะระบบการศึกษาได้สอนให้นักเรียนมีทักษะดังกล่าวก่อนจะออกจากระบบโรงเรียน อัตราการรู้หนังสือของประชาชนชาวไทยจากข้อมูลของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยพบว่า ในปี 2550 มีอัตราร้อยละ 99.4 ปี 2551 มีอัตราร้อยละ 99.9 ปี 2552 มีอัตราร้อยละ 99.7 [1] อย่างไรก็ตามอัตราการอ่านออกเขียนได้ที่สูงขึ้นดังกล่าวกลับสวนทางกับการที่คนไทยไม่ชอบอ่านหนังสือ หรือการไม่มีวัฒนธรรมการอ่านหนังสือเหมือนประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาแล้ว ปัญหาดังกล่าวได้มีการหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงโดยตลอด แต่ก็ไม่สามารถทำให้คนไทยส่วนใหญ่อ่านหนังสือมากขึ้นได้ ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังมายาวนาน การไม่ชอบอ่านหนังสือทำให้ไม่มีความรู้

เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสิ่งใหม่ ๆ หรือไม่รู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ทำให้กลายเป็นอุปสรรคสำหรับการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ เนื่องจากทรัพยากรบุคคลของประเทศไม่มีความรู้เพียงพอต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการอ่านของคนไทยได้กลายเป็นประเด็นสำคัญที่สื่อมักกล่าวถึงในทำนองว่า “อ่านหนังสือเฉลี่ยปีละ 8 บรรทัด สนใจสื่ออื่นมากกว่าตัวอักษร ไม่รักการอ่าน ปัจจุบันคนไทยอ่านหนังสือในเวลาว่างร้อยละ 4.4 โดยประเทศที่พัฒนาแล้วมีคนอ่านราร้อยละ 30 เกาหลีใต้ดีกว่าเพื่อนสูงถึงร้อยละ 56 [2] คนไทยเฉลี่ยทั้งประเทศอ่านหนังสือน้อยกว่าฮ่องกง และสิงคโปร์ 7 - 8 เท่า น้อยกว่าเกาหลีใต้ 4 เท่า จำนวนหนังสือที่พิมพ์ใหม่ในรอบปีน้อยกว่าอังกฤษราว 10 เท่า คนไทยชอบอ่านหนังสือประเภทบันเทิง เช่น การ์ตูน ดารา แฟชั่น พระเครื่อง นิยายโรแมนติกแบบตลาด มากกว่าอ่าน

วรรณกรรมหรือหนังสือสารคดี [3] ชาวต่าง ๆ ที่สื่อมวลชนเผยแพร่ออกมาเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการไม่มีพฤติกรรมรักการอ่านของคนไทย

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านของนิสิตนักศึกษาตลอดจนบุคคลทั่วไป มีการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวางในหลาย ๆ แห่ง ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชน [4 - 8] ทั้งนี้เพราะการอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งมุ่งหวังให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าการฟังบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนในชั้นเรียนอย่างเดียว ในส่วนมหาวิทยาลัยพะเยา นับตั้งแต่จัดตั้งมหาวิทยาลัยจนกระทั่งปัจจุบันนี้ ยังไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยใดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา แต่เดิมเป็นวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยนเรศวรตั้งแต่ พ.ศ. 2538 ครั้นเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2553 ได้แยกออกจากมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการอย่างเต็มรูปแบบ มีภารกิจหลัก 4 ประการได้แก่ การสอนหรือการผลิตบัณฑิต การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ตลอดจนถึงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมีเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกมีการจัดแบ่งโครงสร้างหน่วยงานของมหาวิทยาลัยพะเยา ออกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชาได้แก่ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยคณะศิลปศาสตร์ นิติศาสตร์ และวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วิศวกรรมศาสตร์ พลังงานและสิ่งแวดล้อม เกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติและสถาปัตยกรรมศาสตร์ และกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพประกอบด้วยคณะเภสัชศาสตร์ แพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ สหเวชศาสตร์ และพยาบาลศาสตร์

คณะผู้บริหารของมหาวิทยาลัยพะเยา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายโอกาสและการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ในการแก้ปัญหาเรื่องรายได้และการศึกษาของประชากรในจังหวัดพะเยาซึ่งโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ จึงได้จัดโครงการกระจายโอกาสทางการศึกษาสู่จังหวัดพะเยาขึ้น เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยขยายเขตการศึกษาออกสู่ภูมิภาค ดังนั้นนิสิตส่วนใหญ่ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยา จึงเป็นนิสิตที่มาจากชนบท มาจากโรงเรียนประจำอำเภอหรือตำบล มีผลการเรียนในระดับปานกลาง ตลอดจนเป็นนิสิตที่กู้ยืมเงินจากกองทุนเพื่อการศึกษา

ผู้วิจัยเห็นว่านิสิตรักการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนซึ่งเป็นพันธกิจหลักอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัยสัมฤทธิ์ผล ช่วยยกระดับสถานะทางสังคมของนิสิต และช่วยสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับประเทศชาติได้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสนใจและพฤติกรรมในการอ่านของนิสิต ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่าน รวมถึงศึกษาทัศนคติต่อการอ่าน เพื่อจะได้หาแนวทางส่งเสริมให้นิสิตอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสนใจในการอ่านและพฤติกรรมกรรมการอ่านของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา
3. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการอ่านของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านและพฤติกรรมการอ่าน เป็นแบบประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ได้แก่ สภาพครอบครัว กลุ่มเพื่อน และประสบการณ์การส่งเสริมการอ่าน เป็นแบบประมาณค่า

ตอนที่ 4 ทศนคติต่อการอ่าน เป็นแบบประมาณค่า

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด (open ended)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2553 จำนวน 9,680 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยใช้เกณฑ์โดยกำหนดเป็นร้อยละของประชากรในการพิจารณา คือถ้าขนาดประชากรเป็นหลักพัน ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 10 และถ้าขนาดประชากรเป็นหลักหมื่น ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 5 [9] การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนประชากรเกือบถึงหลักหมื่น ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 5 ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 484 คน จากนิสิต 14 คณะ ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 408 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.30

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการอ่าน ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา สรุปผลได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.27 และเป็นเพศชายร้อยละ 38.73 เป็นนิสิตชั้นปี 1 ร้อยละ 36.27 รองลงมาเป็นนิสิตชั้นปี 2 และชั้นปี 3 ใกล้เคียงกันร้อยละ 29.90 และ 28.19 ในขณะที่นิสิตชั้นปี 4 มีจำนวนเล็กน้อยร้อยละ 5.64 นิสิตมีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม อยู่ระหว่าง 2.51 - 3.00 ร้อยละ 32.11 รองลงมาได้แก่ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

อยู่ระหว่าง 2.00 – 2.50 กับ 3.01 – 4.00 มีจำนวนใกล้เคียงกันร้อยละ 29.17 และ 28.92 ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 มีน้อยที่สุด ร้อยละ 9.80

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะศิลปศาสตร์ ร้อยละ 27.21 รองมาเป็นคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ ร้อยละ 15.20 ในขณะที่นิสิตที่ศึกษาอยู่คณะพยาบาลศาสตร์มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.96 นิสิตส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัย ร้อยละ 59.07 รองลงมานิสิตพักอาศัยอยู่หอพักในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 37.99 ในขณะที่นิสิตพักอาศัยที่อื่น ๆ มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.74

2. ความสนใจในการอ่านและพฤติกรรมการอ่าน

2.1 ด้านกิจกรรมที่ทำ พบว่า นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ร้อยละ 48.77 รองลงมาอ่านหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 12.25 ในขณะที่ฟังวิทยุและกิจกรรมอื่นๆ นิสิตปฏิบัติน้อยที่สุด ร้อยละ 1.96

2.2 ด้านความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่สนใจอ่านสิ่งพิมพ์จากอินเทอร์เน็ตและอ่านสิ่งพิมพ์จากหนังสือตำราเรียนตามหลักสูตรใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 20.34 และ 19.85 ในขณะที่อ่านสิ่งพิมพ์จากที่อื่น ๆ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.74

2.3 ด้านการอ่านสิ่งพิมพ์ พบว่า นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อ่านสิ่งพิมพ์จากอินเทอร์เน็ตและอ่านสิ่งพิมพ์จากหนังสือ ตำราเรียนตามหลักสูตรในจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 53.19 และ 50.74 ในขณะที่สิ่งพิมพ์อื่นๆ นิสิตอ่านน้อยที่สุด ร้อยละ 6.37

2.4 ด้านวัตถุประสงค์ในการอ่าน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินและอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ มีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 66.67 และ 62.99 ส่วนวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มีน้อยที่สุด ร้อยละ 47.79

2.5 ด้านเวลาอ่านหนังสือเรียน

พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง ร้อยละ 55.15 รองลงมาใช้เวลาอ่านน้อยกว่า 1 ชั่วโมง ร้อยละ 29.41 และใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนมากกว่า 4 ชั่วโมง มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.94

2.6 ด้านเวลาอ่านสิ่งพิมพ์ พบว่า

นิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาอ่านสิ่งพิมพ์ประมาณ 30 นาที - 1 ชั่วโมง ร้อยละ 44.36 รองลงมาใช้นิสิตใช้เวลาอ่านน้อยกว่า 30 นาที ร้อยละ 31.62 และใช้เวลาอ่านสิ่งพิมพ์มากกว่า 2 ชั่วโมง มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 7.84

2.7 ด้านสถานที่อ่านสิ่งพิมพ์ พบว่า

นิสิตส่วนใหญ่อ่านสิ่งพิมพ์ในบริเวณที่พักอาศัย ร้อยละ 68.63 รองลงมาอ่านสิ่งพิมพ์ในบริเวณห้องสมุด ร้อยละ 52.45 และอ่านสิ่งพิมพ์จากแหล่งอื่น ๆ น้อยที่สุด ร้อยละ 4.66

2.8 ด้านความสนใจต่อสิ่งพิมพ์

พบว่านิสิตมีความสนใจต่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นสิ่งพิมพ์ประเภทข่าวที่นิสิตให้ความสนใจในระดับมาก ส่วนเนื้อหาสาระประเภทบทความ สารคดี ความรู้ทั่วไป การ์ตูน หนังสือขบขัน แฟชั่นความสวยความงาม เรื่องสั้น นวนิยาย สุขภาพ กีฬา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ไอที ศิลปะ วัฒนธรรม และความคิดเห็น บทวิเคราะห์ นิสิตมีความสนใจอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

3.1 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว

ผู้ปกครองของนิสิตส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 34.31 และ 32.84 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 30.88 รองลงมาเป็นธุรกิจส่วนตัวและข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 21.57 และ 21.32 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 38.48 รองลงมา มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 27.45 ทางบ้านของนิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อหนังสือพิมพ์ตลอดจนวารสาร

และนิตยสาร ร้อยละ 45.83 รองลงมาซื้อประมาณ 1 - 2 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 27.94

3.2 ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการอ่านสิ่งพิมพ์ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ประสบการณ์ส่งเสริมการอ่าน

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านในภาพรวม ประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านจากทางบ้าน และประสบการณ์ส่งเสริมการอ่านจากสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

4. การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการอ่าน

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการอ่านในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาข้อพบว่านิสิตเมื่อตั้งใจสงสัยเรื่องอะไรมักหาคำตอบจากการอ่านข้อมูลในอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก รองลงมา เป็นนิสิตอ่านหนังสือได้ครั้งละมากกว่า 1 ชั่วโมง โดยไม่รู้สึกเบื่ออยู่ในระดับปานกลาง

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสนใจในการอ่านและทัศนคติในการอ่านของนิสิตที่มีความแตกต่างด้าน เพศ ชั้นปี คณะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสถานที่พัก

5.1 ความสนใจในการอ่านและทัศนคติในการอ่านของนิสิตเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีความสนใจในการอ่านและทัศนคติในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างน้อย 1 คู่

5.3 นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนคู่อื่นนิสิตมีความสนใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4 นิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติในการอ่านสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนชั้นปีคู่อื่นนิสิตมีทัศนคติในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5 นิสิตที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีความสนใจในการอ่านและทัศนคติในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.6 นิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีความสนใจในการอ่านและทัศนคติในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.7 นิสิตที่มีสถานที่พักต่างกันมีความสนใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทัศนคติในการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างน้อย 1 คู่

5.8 นิสิตที่พักอยู่ในหอพักภายในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติในการอ่านสูงกว่านิสิตที่พักอยู่นอกมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสนใจในการอ่านและพฤติกรรมในการอ่าน

1.1 ด้านกิจกรรมที่ทำ พบว่า นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาเล่นอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยได้ตรงกันข้ามกับผลการวิจัยของผดุงชาติ ยังดี [10] ที่พบว่ากิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติในเวลารว่าง น้อยที่สุดคือการศึกษาค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ผลการวิจัยยังไม่สอดคล้องกับผลการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2552 [11] ซึ่งพบว่าประชาชนใช้เวลาว่างกับสื่อมวลชนวันละ 2.9 ชั่วโมง โดยใช้เวลาในการดูโทรทัศน์วันละ 2.7 ชั่วโมง ดูวิดีโอวันละ 2.5 ชั่วโมง การท่องอินเทอร์เน็ตวันละ 1.9 ชั่วโมง ฟังรายการวิทยุวันละ 1.6 ชั่วโมง ฟังสื่อทางเสียงอื่น ๆ วันละ 1.3 ชั่วโมง ตลอดจนใช้เวลาอ่านหนังสือวันละ 1 ชั่วโมง (รวมการอ่านสิ่งพิมพ์หรือวารสารทางอินเทอร์เน็ต แต่ไม่รวมการอ่านหนังสือเพื่อเป็นการทบทวนหลักสูตรการเรียนรู้) สาเหตุที่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานการวิจัยอื่น ๆ อาจเป็นเพราะนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ส่วนใหญ่จะมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่สามารถพกพาไปยังบริเวณต่าง ๆ ได้ และภายในมหาวิทยาลัยมีจุดเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตทั้งชนิดมีสายและไร้สายเป็นจำนวนมาก ทำให้สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกสบาย ประกอบกับการบริการของอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันได้รวมการเผยแพร่

จากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ไว้ในระบบอินเทอร์เน็ตแทบทั้งสิ้น อาทิ การอ่านข่าวสารออนไลน์ การดูทีวีออนไลน์ การฟังเพลงออนไลน์ เป็นต้น

1.2 ด้านความสนใจในการอ่านสิ่งพิมพ์ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่สนใจอ่านสิ่งพิมพ์จากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ผลงานการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพนา ทองมีอาคม [4] ที่พบว่าเยาวชนสนใจอ่านจากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 82.4 และสอดคล้องกับบทความของวราภรณ์ สามโกเศศ [12] ที่กล่าวว่าโลกหนังสือกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและลึกซึ้ง เทคโนโลยีสมัยใหม่กำลังสร้าง E-Book หรือจอคอมพิวเตอร์ขนาดเท่าหนังสือที่สามารถเลือกอ่านหนังสือได้เป็นร้อยเป็นพันเล่ม ปัจจุบันยังดูเป็นจอที่มีแสงสว่างอยู่ แต่ต่อไปอาจพัฒนาขึ้นจนคล้ายหนังสือมากก็เป็นได้ และนอกจากนี้ข้อมูลในรูปดิจิทัลที่สามารถดาวน์โหลดได้ มิได้มีเฉพาะหนังสือเท่านั้น ยังมีข่าวบทความ และบทวิจารณ์ของนิตยสารและหนังสือพิมพ์เช่นเดียวกัน จากเหตุผลดังกล่าวนี้พอจะอนุมานได้ว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้ นิสิตสนใจอ่านสิ่งพิมพ์จากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด และการอ่านจากอินเทอร์เน็ตมีความสะดวกสบายอ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา

1.3 ด้านการอ่านสิ่งพิมพ์ พบว่า นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อ่านสิ่งพิมพ์จากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของกนิษฐามหาวงศ์ทอง [5] ที่พบว่าสารสนเทศที่พระนิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านทุกวันได้แก่หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต สาเหตุที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาอ่านสิ่งพิมพ์จากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด อาจเป็นเพราะความรู้จากโลกอินเทอร์เน็ตเป็นความรู้ที่กว้างขวางครอบคลุมทุกสาขาวิชา สามารถสืบค้นและอ่านได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้มหาวิทยาลัยพะเยา ยังมีการส่งเสริมให้คณาจารย์และนิสิตใช้ E-learning เป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์หลาย ๆ ท่านได้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้บนอินเทอร์เน็ต เช่น เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัด งานที่มอบหมายให้นิสิตค้นคว้า แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด เป็นต้น

1.4 ด้านวัตถุประสงค์ในการอ่าน

พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และเพื่อต้องการเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิทยากร เชียงกูล [3] ที่พบว่าคนไทยชอบอ่านหนังสือการ์ตูน ดารา แฟชั่น พระเครื่อง นิยายโรแมนติกแบบตลาด มากกว่าอ่านวรรณกรรมหรือหนังสือสารคดี

1.5 ด้านเวลาอ่านหนังสือเรียน

พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนวันละประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุจิตรา จรจิตร [6] ที่พบว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ อ่านตำราเรียนวันละ 1 - 2 ชั่วโมง สาเหตุที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาอ่านหนังสือเรียนวันละ 1 - 2 ชั่วโมง อาจเป็นเพราะนิสิตมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียน เช่นการเป็นสมาชิกชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ เพราะมหาวิทยาลัยพะเยามีนโยบายส่งเสริมให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยอย่างมาก เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการทำงานและการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากความพยายามของกองกิจการนิสิตที่จะผลักดันให้นิสิตทุกคนมีระเบียบกิจกรรม (activity transcript) ซึ่งขณะนี้ได้เริ่มมีผลบังคับใช้กับนิสิตรหัส 54 เป็นต้นไป

1.6 ด้านเวลาอ่านสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาอ่านสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วันละประมาณ 30 นาที - 1 ชั่วโมง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุจิตรา จรจิตร [6] ที่พบว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ อ่านสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตำราเรียนวันละ 30 นาที - 1 ชั่วโมง สาเหตุที่นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาอ่านสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วันละ 30 นาที - 1 ชั่วโมง อาจเป็นเพราะนิสิตได้รับมอบหมายงานจากอาจารย์ผู้สอนให้ค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ เช่นนิตยสาร นิตยสารนิเทศศาสตร์ต้องศึกษาและค้นคว้าจากวารสาร หนังสือพิมพ์ เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในสังคม พร้อมทั้งศึกษารูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของสื่อมวลชนเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ประกอบการศึกษาค้นคว้า นอกจากนี้การอ่านสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เป็นการอ่านเพื่อตอบสนองความสนใจใคร่รู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจมีทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

1.7 ด้านสถานที่อ่านสิ่งพิมพ์ พบว่า

นิสิตส่วนใหญ่อ่านสิ่งพิมพ์ในบริเวณที่พักอาศัย ผลงานการวิจัยสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ [1] ที่พบว่าสถานที่ที่กลุ่มเยาวชนและผู้ปกครอง มักจะอ่านหนังสือมากที่สุดคือห้องนอน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพนา ทองมีอาคม [4] ที่พบว่าแหล่งที่เยาวชนอ่านบ่อยครั้งมากที่สุดคือที่บ้านของตนเอง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนิสิตส่วนใหญ่จะเรียนหนังสือในตอนกลางวัน และมีเวลาว่างในตอนกลางคืน ดังนั้นจึงใช้เวลาอ่านหนังสือในบริเวณที่พักอาศัยซึ่งเป็นสถานที่ที่ผ่อนคลาย เป็นส่วนตัวและเงียบสงบเหมาะแก่การอ่านหนังสือ

1.8 ด้านความสนใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์

พบว่านิสิตมีความสนใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทข่าวที่นิสิตให้ความสนใจในระดับมาก ผลงานการวิจัยสอดคล้องกับผลการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2551 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ [7] ที่พบว่าเนื้อหาสาระที่ผู้อ่านหนังสือชอบอ่านมากที่สุดคือ ข่าว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ข่าวคือเรื่องราวใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้คนที่อยู่ในสังคมต้องคอยติดตามความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้ไม่ตกข่าว หรือเป็นคนที่ยังยุค ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ ประกอบกับการนำเสนอข่าวในสมัยปัจจุบันมีรูปแบบที่ชวนให้ติดตามอย่างต่อเนื่อง เช่น มีภาพเหตุการณ์ที่บันทึกได้ มีบทวิเคราะห์วิจารณ์ บทสัมภาษณ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้อ่านได้มีมุมมองหลายแง่มุม และนอกจากจะได้รับรู้ข่าวสารจากการอ่านแล้ว ก็ยังได้รับอารมณ์จากการอ่านข่าวอีกด้วย

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

2.1 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว

2.1.1 ผู้ปกครองของนิสิตส่วนใหญ่

จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เนื่องจากมหาวิทยาลัยพะเยา เป็นมหาวิทยาลัยที่พึ่งแยกตัวออกมาจากมหาวิทยาลัยนเรศวรเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2553 และเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อบ้างมาก ดัดอันดับ

1 ใน 5 ของประเทศ มหาวิทยาลัยพะเยาจึงมีนโยบายหลัก คือการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในเขต 9 จังหวัดภาคเหนือ ทำให้นักเรียนที่อยู่ตามหมู่บ้านในชนบทพื้นที่ห่างไกล ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งประชากรที่อยู่ในชนบทส่วนใหญ่ จบการศึกษาภาคบังคับตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ในอดีตคือระดับประถมศึกษา

2.1.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สืบเนื่องจากประชาชนในชนบท จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทำให้มีอาชีพตามบรรพบุรุษที่กระทำมาตั้งแต่อดีต ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ซึ่งอาชีพการทำการเกษตรก็ยังเป็นอาชีพหลักของประชาชนชาวไทย เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทย มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำการเพาะปลูกพืชผักต่าง ๆ

2.1.3 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท เนื่องจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก แต่มีรายได้ต่ำและรายได้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ประการ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ สภาพเศรษฐกิจกลไกทางการตลาด ฯลฯ ทำให้ผู้ปกครองของนิสิตส่วนใหญ่ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน แต่เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ประชากรมีการศึกษาเพิ่มขึ้นจึงได้จัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) เพื่อให้ นักเรียน นิสิต นักศึกษา สามารถยืมเงินจากทางรัฐบาล เพื่อนำมาใช้จ่ายเป็นค่าศึกษาเล่าเรียนได้ ดังนั้น รายได้ของผู้ปกครองถึงแม้ว่าจะต่ำแต่ก็สามารถส่งเสียให้บุตรหลานมีการศึกษาได้

2.1.4 ทางบ้านของนิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อหนังสือพิมพ์ ไม่เคยซื้อวารสารหรือนิตยสาร และไม่เคยซื้อหนังสืออ่านเล่น/พ็อกเก็ตบุ๊ก ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยทัศนคติและพฤติกรรม การอ่านของคนไทยของอุทยานการเรียนรู้ [1] ที่พบว่า การเข้าถึงหนังสือในกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อย ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากราคาหนังสือค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายได้ในแต่ละเดือนของประชากรกลุ่มนี้

2.2 ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการอ่านสิ่งพิมพ์ในภาพรวม และรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายชื่อ นิสิตมีความคิดเห็นว่า “เพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุจิตรา จรจิตร [6] ที่พบว่ากลุ่มเพื่อนเป็นตัว พยากรณ์ที่ดีที่สุดของการอ่านของนักศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาภาคใต้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมหาวิทยาลัย พะเยา ส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่มาจากต่างจังหวัด ทำให้ ห่างไกลจากทางครอบครัว สิ่งนี้นิสิตมักใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวคือกลุ่มเพื่อนซึ่งอยู่ในวัยเดียวกัน ความสนใจเหมือนกันจึงเข้าใจกันง่าย เพื่อนสนใจสิ่งใดมักคล้อยตามกัน

2.3 ประสพการณ์ส่งเสริมการอ่าน

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับประสบ การณ์ส่งเสริมการอ่านจากทางบ้านและจากสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาประสพการณ์ส่งเสริม การอ่านจากทางบ้าน พบว่าหัวข้อ “ผู้ปกครองชี้ให้เห็นประโยชน์ของการอ่านหนังสือ” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานอุทยานการ เรียนรู้ [1] ที่พบว่าทั้งกลุ่มเยาวชนและผู้ปกครองที่มี ความสนใจในการอ่านมาก จะมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน หนังสือ มากกว่ากลุ่มที่มีความสนใจในการอ่านน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าประสพการณ์ ที่ดีต่อการอ่านหนังสือมีส่วนส่งเสริมให้เกิดความสนใจ การอ่านหนังสือเมื่อเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งประสพ- การณ์ที่ดีได้แก่การที่พ่อแม่อ่านหนังสือหรือเล่านิทาน ให้ฟังตอนเด็ก ๆ ร่วมทำกิจกรรมการอ่านหนังสือกับ ลูกตอนเด็ก ๆ ชื่อหนังสือที่มีรูปเล่มและสีสันสวยงาม ให้ในวัยเด็ก พ่อแม่และครูอาจารย์ส่งเสริมให้อ่าน หนังสือโดยไม่ได้ใช้วิธีเข้มงวดหรือบังคับอย่างรุนแรง กระทั่งเด็กปฏิเสธการอ่าน

เมื่อพิจารณาประสพการณ์ส่งเสริมการอ่านจากสถาบันการศึกษา พบว่าหัวข้อ “อาจารย์ มอบหมายให้ค้นคว้าหนังสือแล้วทำรายงาน” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งผลการศึกษาได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพลินพิศ เนติธรรมกุล [8] ที่ได้ศึกษาพฤติกรรม การอ่านของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี แล้ว

พบว่าอาจารย์เป็นผู้มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าถ้าอาจารย์มอบหมายให้ทำรายงาน นิสิตจะต้องพยายามหาความรู้จากที่ต่างๆ เพื่อมาเรียบเรียงเป็นรายงาน เพื่อจะได้ระดับคะแนนสูง จากการทำรายงานทำให้มีโอกาสได้อ่าน ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูอาจารย์ยังเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกนึกคิดตลอดจนถึงพฤติกรรมการแสดงออกนิสิต หากอาจารย์พูดโน้มน้าวหรือชักชวนให้นิสิตอ่านหนังสือหรือบทความใด ๆ นิสิตก็มีแนวโน้มที่จะอ่านมากกว่าไม่มีผู้ใดแนะนำ

3. การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการอ่าน

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการอ่านในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่านิสิตเลือกข้อ “เมื่อตั้งใจสงสัยเรื่องอะไร มักหาคำตอบจากการอ่านข้อมูลในอินเทอร์เน็ต” อยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว ซึ่งผลการวิจัยได้สอดคล้องกับกิจกรรมที่นิสิตกระทำมากที่สุดถ้าหากมีเวลาวางคือการใช้อินเทอร์เน็ต ทั้งนี้อาจเนื่องจากอินเทอร์เน็ตมีข้อมูลข่าวสารครอบคลุมทุกสาขาวิชา และการเข้าถึงข้อมูลก็เป็นไปอย่างง่ายดายและไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อเสาะแสวงหาข้อมูลที่ตนเองสนใจ หรือตั้งใจจะหาคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และนอกจากนี้บริการต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตก็สามารถสนับสนุนให้นิสิตหาคำตอบได้หลากหลายแง่มุม อาจจะเป็นผ่านทางส่ง e-mail ไปสอบถามผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ การส่งข้อความขึ้นไปบน web board เพื่อสอบถามคนที่มีความรู้หรือเคยได้ศึกษาจริงจังในเรื่องนั้นมาให้คำตอบ หรือการส่งข้อความผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social online network) เพื่อสอบถามข้อมูลกับบรรดาสมาชิกในกลุ่มต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบพฤติกรรมการอ่าน ความสนใจในการอ่าน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา จึงเสนอแนวทางในการพัฒนาการอ่านของนิสิต ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา ควรขยายพื้นที่ของการให้บริการครบทั้ง 3 ชั้น (ปัจจุบันเปิดให้บริการเพียงชั้นเดียว) เพราะผลการวิจัยพบว่านิสิตใช้เวลาในการอ่านหนังสือในห้องสมุดน้อยกว่าอ่านในบริเวณที่พักอาศัย ซึ่งอาจจะเกิดจากศูนย์บรรณสารฯ มีที่นั่งอ่านเพียง 350 ที่นั่ง หากเปรียบเทียบกับจำนวนนิสิตที่มีมากกว่า 10,000 คน ถือว่าไม่เพียงพออย่างยิ่ง

1.2 มหาวิทยาลัยพะเยา ควรสนับสนุน

งบประมาณแก่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ในการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ให้มีความหลากหลาย และเพียงพอเพื่อดึงดูดใจให้นิสิตของมหาวิทยาลัยอ่านหนังสือให้มากขึ้น

1.3 มหาวิทยาลัยพะเยาควรจัดให้มี

สถานที่สำหรับการอ่านหนังสือ ในบริเวณภายในมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น เพราะจากผลการวิจัยพบว่านิสิตอ่านหนังสือตามซุ้มอ่านหนังสือในมหาวิทยาลัยน้อยมาก นอกจากนี้ควรจัดในบริเวณที่ไม่ห่างไกลจากอาคารเรียนมากนัก หากนิสิตมีเวลาวางไม่มากพอที่จะเดินไปที่ศูนย์บรรณสารฯ ก็สามารถอ่านหนังสือตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดเตรียมไว้ให้ได้

1.4 คณะหรือวิทยาลัยและศูนย์แต่ละแห่ง

ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่นิสิตของแต่ละหน่วยงาน เพื่อปลูกฝังและกระตุ้นให้นิสิตมีนิสัยรักการอ่าน

1.5 อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

อย่างยิ่งในการส่งเสริมให้นิสิตอ่านหนังสือ หากอาจารย์มอบหมายให้นิสิตค้นคว้าข้อมูลมาก ๆ นิสิตก็จะได้อ่านมากตามไปด้วย การอ่านมากก็จะเป็นการซึมซับพฤติกรรมรักการอ่านอีกด้วย

1.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรยกย่อง

เชิดชูเกียรติให้ขวัญ และกำลังใจแก่ ครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา บรรณรักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และนิสิต ที่มีนิสัยรักการอ่านและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคาดหวังและความ

ต้องการของนิสิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยพะเยา ในด้านการให้บริการการอ่านและการส่งเสริมการอ่าน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยากับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อนำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการอ่านแก่นิสิต

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการอ่านได้อย่างเหมาะสม

2.4 ควรศึกษารูปแบบและวิธีการส่งเสริมการอ่านที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และการพัฒนาการอ่าน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยพะเยา ปีงบประมาณ 2553

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานอุทยานการเรียนรู้. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ: Thailand conference on reading 2011. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2554. หน้า 183.
2. กมล แสงทองศรีกมล. เคล็ดลับสอนลูกให้รักการอ่าน. แม่และเด็ก. 2554; 34(474): หน้า 114-115.
3. วิทยากร เชียวกุล. ประเทศที่ประชาชนไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่มีทางจะไปสู่ใครเขาได้. วารสารห้องสมุด. 2552; 53(2): หน้า 63-66.
4. พนา ทองมีอาคม, รัตนา ทิมเมืองและเพ็ญพักตร์ เตียวสมบุญกิจ. นิสัยรักการอ่าน ทักษะคิด และความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านต่อผลการเรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2550.
5. กนิษฐา มหาวงศ์ทอง. พฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของพระนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2553.
6. สุจิตรา จรจิต. รายงานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2541.
7. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. การสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2552: The time use survey 2009. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552.
8. เฟลินพิศ เนติธรรมกุล. รายงานการวิจัยพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2546.
9. ชีรวิทย์ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2543.
10. ผดุงชาติ ยั่งดี. การศึกษาการใช้เวลาว่างเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา ภาคปกติ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารรวมสาร. 7 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2552). หน้า 37-47.
11. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. การสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551.
12. วรากรณ์ สามโกเศศ. โลกการอ่านที่เปลี่ยนแปลง. มติชน 30 ธันวาคม 2547, หน้า 6.